

การบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

พรธิวา ปันนะสาร^{1*} สุวดี อุปปินใจ² ไพโรภ รัตนชวงค์³

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 678914026.crru@gmail.com

² มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, suwadee123@gmail.com

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, captpairop@gmail.com

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, 678914026@crru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิชาการ คำสำคัญ: การบริหารงาน นิเทศ; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญญาประดิษฐ์; ผู้บริหาร สถานศึกษายุคใหม่ วันที่รับบทความ: 21 กันยายน 2568 วันที่แก้ไข: 13 พฤศจิกายน 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 16 พฤศจิกายน 2568	การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ และทักษะในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายผ่าน การวางแผน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดคุณภาพ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน โดยยึดหลักคุณธรรม ความรับผิดชอบ และมาตรฐานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพ ผู้เรียน ครอบคลุมการวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การ จัดการสอน การพัฒนาและใช้สื่อ รวมถึงการวัดและประเมินผล โดยมีหลักการ ที่ยึดความถูกต้องทางวิชาการ ความเป็นประชาธิปไตย ความยืดหยุ่น และการ สร้างสรรค์ การนิเทศที่มีคุณภาพต้องมีขั้นตอนการวางแผน ดำเนินการ สะท้อน ผล และประเมินผล โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่าง เหมาะสม ปัจจัยเหล่านี้ช่วยสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู พัฒนาวิชาชีพ และทำให้ ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ยุคใหม่ต้องมีบทบาททั้งด้านวิชาการ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การ สนับสนุนงานวิจัย การใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนมีสมรรถนะ ด้านการคิดวิเคราะห์ การสร้างทีมงาน การพัฒนาตนเองและองค์กร

Supervision the management of learning using artificial intelligence for Modern School Administrators.

Phornthiwa Pannasan^{1*} Suwadee Uoppinjai² Pairoop Rattanachuwong³

¹Chiang Rai Rajabhat University, 678914026.crru@gmail.com

²Chiang Rai Rajabhat University, suwadee123@gmail.com

³Chiang Rai Rajabhat University, captpairop@gmail.com

*Corresponding author, 678914026.crru@gmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Academic article</i> Keywords: <i>Supervision Administration; Artificial Intelligence in Learning Management; Modern School Administrators</i> <i>Received: 21 September 2025</i> <i>Revised: 13 November 2025</i> <i>Accepted: 16 November 2025</i>	Educational administration is a systematic management process led by visionary administrators with the knowledge and skills to drive work toward achieving goals thru planning, efficient resource utilization, promoting participation, and continuous development. Leadership is therefore a crucial factor in determining the quality of educational management to align with the needs of students, teachers, parents, and the community, adhering to principles of ethics, responsibility, and verifiable standards. The process of supervising learning management is considered a vital mechanism for improving student quality, encompassing curriculum analysis, learning management design, teaching management, media development and utilization, as well as measurement and evaluation. Its principles are based on academic accuracy, democracy, flexibility, and creativity. Quality supervision must involve planning, implementation, reflection, and evaluation stages, supported by administrators, knowledgeable personnel, a learning-conducive atmosphere, and appropriate use of technological media. These factors help boost teacher morale, promote professional development, and enable students to achieve the prescribed standards effectively. Modern administrators must play roles in academics, building collaborative networks, supporting research, utilizing technology and artificial intelligence, and possessing competencies in analytical thinking, team building, and personal and organizational development.

บทนำ

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ช่วยการขับเคลื่อนนโยบาย และกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและก่อให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอน วิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ให้คุ้มค่าที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้กลับมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้องคอยช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความศรัทธา และความเชื่อมั่นในการบริหารงาน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีลักษณะด้านวิชาชีพและคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานที่ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายหรือตามแบบแผนปฏิบัติที่ได้วางไว้ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557)

นิเทศการจัดการเรียนรู้เป็นการมุ่งส่งเสริมให้ครูผู้รับการนิเทศได้พัฒนาการสอนของตนให้ดีขึ้น ภายใต้การดูแลของผู้นิเทศอย่างใกล้ชิด ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาครูให้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนของตนเองโดยที่ช่วยให้ตัวครูมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ พัฒนาการให้เข้มแข็งอันเกิดจากประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร (สุวดี อุปปินใจ, 2566 วชิรา เครือคำอ้าย, 2558)

ปัญญาประดิษฐ์ ได้เข้ามามีบทบาทต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่ง เปรียบเสมือนจักรกลอัจฉริยะที่สามารถทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้หลาย ๆ อย่างด้วยกัน และเทคโนโลยี AI ยังคงมีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ปัญญาประดิษฐ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ การศึกษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การนำปัญญาประดิษฐ์ มาใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงจริยธรรม ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย และความเป็นธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (อภิสร่า คชรัฐแก้วฟ้า, 2566 พงศกร เกิดวิเชียร, 2568)

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีบทบาทในการบริหารจัดการ และมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดีต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ บริบท และสถานการณ์ มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาทักษะ สามารถนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีการวางแผนการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน และรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคม พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาที่มีอิทธิพลเหนือผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นการใช้ ศาสตร์หรือศิลป์ให้ร่วมกันทำงานได้อย่างเหมาะสม โดยใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาหรือใช้อิทธิพลจูง ใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ จนบรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มและองค์การ (สุธิกานต์ บริเอก, 2564สร้อยทิพย์ แก้วตา, 2565)

การบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ปัญญาการวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์คือ การบริหารสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องบูรณาการ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เข้ากับ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสร้างกระบวนการนิเทศ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ครูเกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีสมรรถนะทางดิจิทัล และสามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษายุคใหม่ได้อย่างแท้จริง เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้การบริหาร รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญญาประดิษฐ์

การบริหารสถานศึกษา

การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่มีความ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการวางแผน มีขั้นตอน วิธีการและให้การบริหารดำเนินไปอย่างมีความราบรื่น บรรลุผล ด้วยเทคนิค วิธีการต่างๆ โดยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สวดี อุปปินใจ, 2565)

การบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน โดย ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนจึงต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จะเป็น มีความเป็นผู้นำ มี วิสัยทัศน์ และสร้างแรงบันดาลใจ ให้การบริหารงานบรรลุอย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการการทำงาน มี วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาผ่านการวางแผน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา โดยการมีส่วนร่วม ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถใช้ทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาสถานศึกษา (สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, 2561)

หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางใช้คำสั่ง เพื่อการรักษาระเบียบวินัยในการทำงาน จากผู้บังคับบัญชาเพียงผู้เดียวเท่านั้น ใช้การกระจายอำนาจ โดย มอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชารวมทั้งมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ตรงกับ ความสามารถของแต่ละบุคคล โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ใช้หลักเหตุผลทั่วไป พิจารณาจากความเป็นไป ได้ของงาน ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม หลักการสนับสนุนพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่ดี มีหลักถูกต้องสมบูรณ์ มี ข้อมูลพร้อมทำงานที่เชื่อถือได้ มีมาตรฐานที่กำหนดสามารถปฏิบัติได้ ดำเนินงานเป็นมาตรฐาน มีการรายงาน ผลการทำงานเป็นระยะ มีผลงานได้มาตรฐานและเสร็จตามเวลา ให้การให้ผลตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานดี และมี ประสิทธิภาพ ด้วยความยุติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักการนิเทศ กำกับ ติดตาม ภายใต้วินัยแห่งตน ขององค์กรและเครือข่าย ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เพื่อการบริหารที่ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผนกำหนดกรอบสถานศึกษาควร วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อจัดทำแผนที่ครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับ บริบท 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษาเอกชน 4) การ

คัดเลือกทรัพยากรบุคคล 5) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล 6) การวางแผนงบประมาณต้องครอบคลุม และ 7) การสนับสนุนและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการศึกษา โดยมีกระบวนการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารจัดการตนเองได้อย่างอิสระ ในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, 2561)

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนอำนวยความสะดวก โดยเป็นผู้นำทางวิชาการ บริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่าย ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ ปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับตำแหน่งงานหรืออำนาจ หน้าที่การทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้เหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ การกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษาควบคุม ดำเนินการให้บรรลุจุดหมายให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา (จรูณี แก้วเอี่ยม, 2557 นพพงษ์ บุญจิตรากุล, 2557)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำ และวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการวางแผน การดำเนินงาน การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การบริหารสถานศึกษาครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้หลักการบริหารที่เน้นความยุติธรรม ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการมีคุณธรรม ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ และสื่อสารเชื่อมโยงกับชุมชน เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิผล

กระบวนการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้

กระบวนการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้กระบวนการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (P-Planning)
2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing-I)
3. การดำเนินการนิเทศ (Doing-D)
4. การสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing-R)
5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E)

มีรายละเอียด ดังนี้ 1) การวางแผน (P-Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะทำ การประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น 2) ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็น

ขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึง สิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการ อย่างไรและจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นตอนนี้จำเป็น ทุกครั้งสำหรับเริ่ม การนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ ยังเป็นไปไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็น ที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง อีก ครั้งหนึ่ง 3) การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ลักษณะคือการปฏิบัติงาน ของผู้รับการนิเทศ(ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ(ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุน การนิเทศ (ผู้บริหาร) 4) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing-R) เป็นขั้นตอนของ การเสริมแรง ของผู้บริหารซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินไป พร้อมๆกับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงาน ได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้ 5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำผลการประเมินผล การดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจาก การประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรือ มีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ซึ่ง การปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่ อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยัง ไม่ถึงขั้นน่าพอใจหรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึง เกณฑ์ที่ต้องการ สมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนาหลังใช้วัตรกรรมด้านการเรียนรู้ เข้ามานิเทศ (ญาศุมนินทร์ นนทมาตร อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

กระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดประชุมวางแผนการนิเทศกำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารครูนักวิจัย และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อหา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผน จัดปฏิทินการนิเทศและจัดทำโครงการ นิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและวิเคราะห์ข้อมูลผลรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศโดยให้ความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญ ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ หรือครูที่มีประสบการณ์แก่บุคลากรในโรงเรียน

3. การดำเนินการตามแผนการนิเทศ ตามแผนการนิเทศตามปฏิทินโดยมีฝ่ายบริหารและฝ่าย วิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่ หลากหลาย โดยการนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังการนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระยะและต่อเนื่องและการใช้รูปแบบกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

4. การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการ นิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร ให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยสร้างแรงผลักดันให้

ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะพัฒนา การจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น และ 5. การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการ สรุปผลการนิเทศรายงานผลและนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไขและร่วมกันวางแผน การนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น (วัลลิภา สมฤทธิ์, 2565)

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้ว่า กระบวนการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกัน โดยผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ วางแผนการนิเทศ มีการประชุมชี้แจง ประชุมระดมความคิดเห็นวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา กำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา มีการจัดบุคลากรมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบ จัดปฏิทินการนิเทศและจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อให้ครูมีองค์ความรู้และพร้อมที่จะปฏิบัติงานนั้นๆ ได้อย่างดีและถูกต้อง 3) การดำเนินการนิเทศ โดยการปฏิบัติงาน ของผู้รับการนิเทศ(ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ(ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุน การนิเทศ(ผู้บริหาร) การนิเทศนั้น ควรดำเนินการไปตามข้อตกลงที่ได้ ทำร่วมกันในก่อนที่จะลงมือนิเทศควรดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศก่อนที่จะนิเทศ ในการวางแผนร่วมกันจะช่วยสร้าง ความคุ้นเคยและสร้างความไว้วางใจต่อผู้นิเทศ ควรจะเข้าไปพร้อม กับครู และควรออกจากห้องเรียนพร้อมกับครูผู้รับการนิเทศ ควรใช้เทคนิควิธีการนิเทศหลาย ๆ แบบและควรให้มีการเปลี่ยนบทบาทในการนิเทศ ให้ ข้อมูลป้อนกลับ แก่ผู้รับการนิเทศควรเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม และยึดจุดประสงค์ 4) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ โดยการเสริมแรงของผู้บริหารซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างเสริมกำลังใจของผู้นิเทศนั้น จะทำได้โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และเกิดความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น 5) การประเมินผลการนิเทศ โดยการนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไขและร่วมกันวางแผน การนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้รับการนิเทศ ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นการถาวร สามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว สำหรับกรณีที่ ไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายก็จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขใน ส่วนที่บกพร่องหรือมีจุดอ่อน หากบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการหยุดกระบวนการทำงาน ก็ถือว่าการนิเทศบรรลุเป้าหมาย

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้

ปัญญาประดิษฐ์ เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้คอมพิวเตอร์ทำงานคล้ายสมองมนุษย์ในการคิดเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ที่ซับซ้อน การเรียนรู้ ประมวลผลข้อมูลปริมาณมาก การใช้ภาษารู้จักตรรกะแก้ไข ปัญหา ตัดสินใจหรือทำนายตามข้อมูลและ ปัญญาประดิษฐ์ AI สามารถเลียนแบบพฤติกรรมทางปัญญาของมนุษย์ บางกรณีสามารถทำงานได้ดีกว่ามนุษย์ในด้านความเร็วและความแม่นยำ และสามารถไปถึงขั้นเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พ.ศ. 2565 –2570)

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้ว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) วางแผน โดยใช้ Zoom, Google meet และ Microsoft Teams 2) ดำเนินการ ออกแบบเครื่องมือ โดยใช้ Line, Facebook, Zoom, Google meet, Google sites, Google Classroom และ YouTube 3) สะท้อนผล โดยใช้ Zoom, Google site และ Google Classroom 4) ประเมินผล โดยใช้ Zoom Meeting, Line Meeting และ Google meet (วชิรา เครือคำอ้ายและคณะ, 2564 กฤษณะไกรสี ปุณยณัฐ ทองศรีและคณะ, 2567 และ อภิรักษ์ ปาसानะเก, 2568)

สรุปได้ว่า ปัญญาประดิษฐ์ คือเทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์คิดและเรียนรู้ได้เหมือนมนุษย์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก สื่อสาร และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบัน ปัญญาประดิษฐ์ มีบทบาทสำคัญในการศึกษา โดยช่วยให้การบริหารและนิเทศการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ระบบออนไลน์อย่าง Google Meet หรือ Zoom ในการประชุม การใช้สื่อ Microlearning ให้ความรู้ครู และการประเมินผลด้วย Big Data ผู้บริหารสามารถใช้ AI วางแผน ติดตาม และประเมินผลการสอนได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชนโดยมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการบริหาร สามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์ สามารถตัดสินใจสั่งการเพื่อให้งานเกิดความราบรื่น เป็นประโยชน์ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนด ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2556 สุธิกานต์ บริเอก, 2564)

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวและรับมือทันต่อการขับเคลื่อนและการเปลี่ยนแปลงโดยใช้หลักความร่วมมือ มีความเป็นประชาธิปไตยหลักประชาธิปไตย มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร มีความสามารถใช้ข้อมูล และการวิจัยในการพัฒนาการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษา ตามมาตรฐาน สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และเกิดประโยชน์สูงสุด ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สร้อยทิพย์ แก้วตา, 2565 พรวิภา เขยกลิ่น, 2566)

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรสำคัญที่รับผิดชอบการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ สามารถ

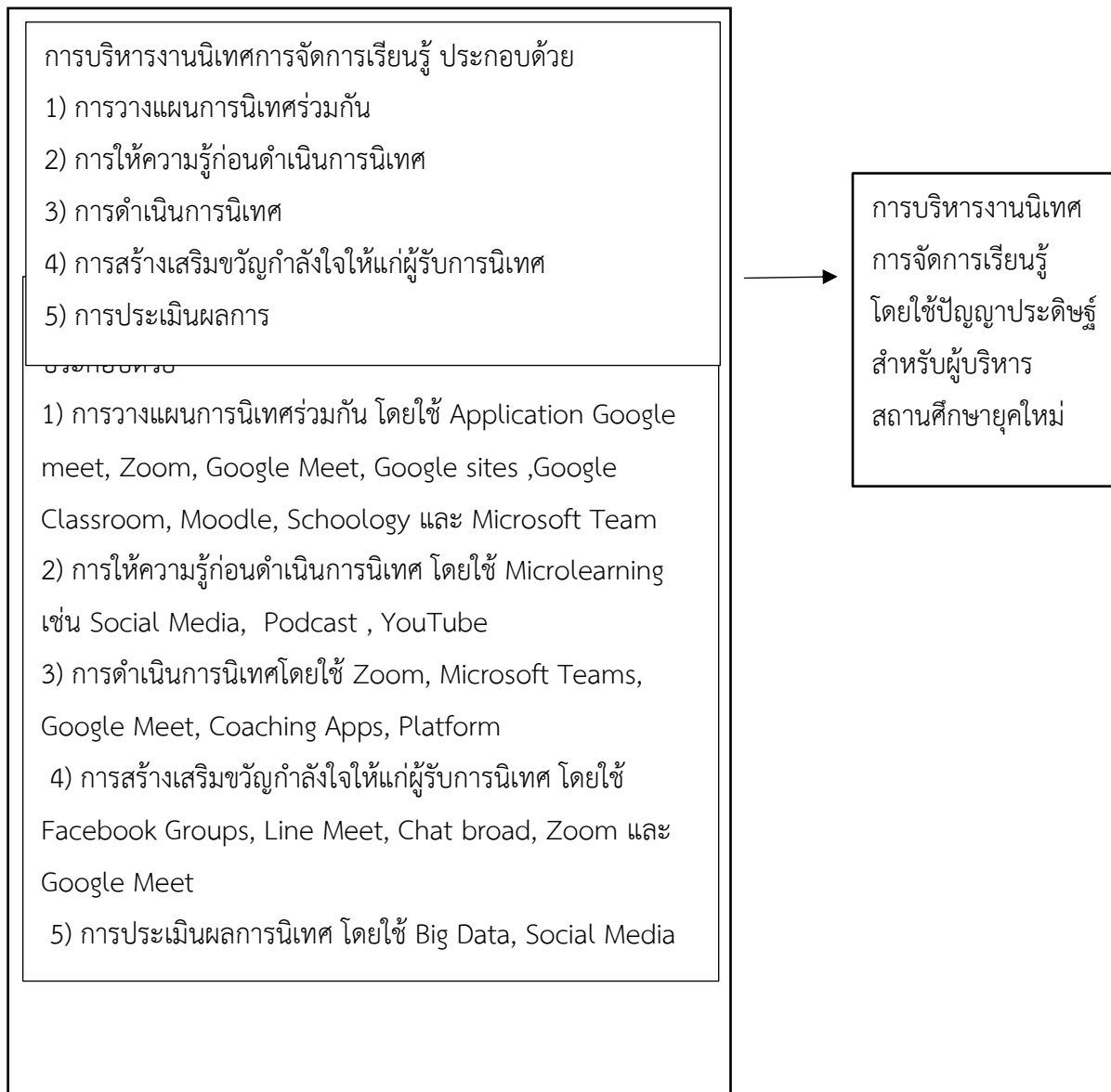
ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีวิสัยทัศน์ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 มีภาวะผู้นำ ยึดหลักประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ใช้ข้อมูลและงานวิจัยในการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

การบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการบูรณาการระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารและนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญในการวางแผน ขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม และประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะทางดิจิทัล สามารถพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) หมายถึง เทคโนโลยีที่ทำให้ระบบคอมพิวเตอร์สามารถคิด วิเคราะห์ และเรียนรู้ได้อย่างมีเหตุผลคล้ายมนุษย์ โดยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารและนิเทศการจัดการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ Google Meet หรือ Zoom เพื่อการนิเทศแบบทางไกล การใช้สื่อ Microlearning เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ครู รวมทั้งการประเมินผลด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ ยังช่วยสร้างระบบบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูได้รับคำแนะนำแบบเฉพาะบุคคล (Personalized Feedback) และพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลจริง มีความสามารถในการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจทางการบริหารและการนิเทศ ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายให้เกิดพลังร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารต้องยึดมั่นในหลักนิติธรรม คุณธรรม และประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เปิดกว้างต่อการเรียนรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นแนวทางที่สะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากการบริหารแบบดั้งเดิมสู่การบริหารเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับภาวะผู้นำและการจัดการอย่างมีระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพครูและนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ สร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในยุคปัญญาประดิษฐ์อย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ เรื่อง การบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

องค์ความรู้ใหม่นี้เสนอแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และเครื่องมือดิจิทัลเข้ากับกระบวนการนิเทศ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยกระบวนการบริหารงานนิเทศประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมระหว่างผู้บริหารและครู โดยใช้ Application เช่น Google Meet, Zoom, Google Sites, Classroom, Moodle, Schoology และ Microsoft Teams 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ เพื่อ

เตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพผู้รับการนิเทศ โดยใช้ Microlearning Tools เช่น YouTube, Podcast และ Social Media ในการให้ความรู้เบื้องต้น 3) การดำเนินการนิเทศ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการสอนตามสภาพจริง โดยใช้ Coaching Platform และ Big Data ในการดำเนินการและประเมินผลนิเทศ 4) การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ Social Media และ Online Communities เช่น Facebook Groups, Line Meet, Chat Board เพื่อสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมและ 5) การประเมินผลการนิเทศ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานอย่างเป็นระบบ องค์ความรู้ดังกล่าวเป็นการบูรณาการสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงจากการนิเทศแบบดั้งเดิม ไปสู่การนิเทศอัจฉริยะ ที่เน้นข้อมูลเชิงหลักฐาน การมีส่วนร่วม และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. จาก https://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- จรุณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. ชานเมืองการพิมพ์.
- ญาสุมินทร์ นนทมาตร. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการนิเทศภายในด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านดงมะไฟสามัคคีราษฎร์อุทิศ. โรงเรียนบ้านดงมะไฟสามัคคีราษฎร์อุทิศ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. ตีรณสาร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มนตรี.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). *ตำราการนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ส.การพิมพ์.
- วัลลิภา สมฤทธิ์. (2565). *แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. วารสารครุศาสตร์ศึกษาวชิราวุธวิทยาลัราชภัฏเชียงราย*, 6(3), 175-198.
- สุธิกานต์ บริเอก. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*.

- สุวดี อุปินใจ และคณะ. (2565). ระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 6(3), 1369-1391.
- สุวดี อุปินใจ. (2566). *การนิเทศและการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ขอบพิมพ์จำกัด.
- สร้อยทิพย์ แก้วตา. (2565). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21. การค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- อภิสรดา คชรัฐแก้วฟ้า. (2566). *การศึกษาผลกระทบจากการยอมรับใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ด้านความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานออฟฟิศในประเทศไทย. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.*